

Karta przedmiotu

Cz.1

Informacje ogólne o przedmiocie			
1. Kierunek studiów: Lekarski		2. Poziom kształcenia: Jednolite studia magisterskie	
4. Rok: II		3. Forma studiów: Stacjonarne/Niestacjonarne	
		5. Semestr: Zgodnie z harmonogramem	
6. Nazwa przedmiotu: higiena i epidemiologia			
7. Status przedmiotu: Obowiązkowy			
8. Cel/-e przedmiotu			
Problemy zdrowotne populacji; epidemiologia wybranych jednostek chorobowych; epidemiologia opisowa, analityczna, środowiskowa, kliniczna; interpretacja badań epidemiologicznych, ocena ich wiarygodności i jakości dowodów naukowych; wpływ abiotycznych i biotycznych czynników środowiska na organizm ludzki; wpływ środowiska społecznego i nierówności społecznych oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia; rola stresu w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz powstawaniu chorób; epidemiologia chorób społecznych; metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji; higiena i medycyna pracy; higiena żywności i żywienia; systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych; identyfikacja czynników ryzyka chorób; korzystanie z baz danych i wyszukiwanie potrzebnych informacji za pomocą dostępnych narzędzi; krytyczna analiza piśmiennictwa; współpraca w zespole.			
Efekty uczenia się/odniesienie do efektów uczenia się zawartych w (właściwie podkreślić): standardach kształcenia (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego)/Uchwale Senatu SUM (podać określenia zawarte w standardach kształcenia/symbole efektów zatwierdzone Uchwałą Senatu SUM)			
w zakresie wiedzy student zna i rozumie: B.W23, B.W24, B.W26, C.W11, C.W12, C.W13, C.W14, C.W34, C.W40, D.W2, D.W3, D.W19, E.W2, E.W31, E.W32, E.W34, E.W38, G.W1, G.W2, G.W3, G.W4, G.W21			
w zakresie umiejętności student potrafi: B.U8, B.U9, B.U10, B.U11, D.U5, E.U15, E.U18, E.U21, E.U28, G.U1, G.U2, G.U3, G.U4, G.U10			
w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do: D.U4, D.U7			
9. liczba godzin z przedmiotu		45	10. liczba punktów ECTS dla przedmiotu
			3
11. Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin			
12. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się			
Efekty uczenia się		Sposoby weryfikacji *	Sposoby oceny */zaliczenie
W zakresie wiedzy		Sprawdzian ustny/pisemny – pytania testowe/otwarte, Egzamin pisemny/testowy/ustny	*
W zakresie umiejętności		Obserwacja ciągła / Ocena aktywności na zajęciach, Egzamin praktyczny	*
W zakresie kompetencji		Obserwacja ciągła / Ocena aktywności na zajęciach	*

* w przypadku egzaminu/zaliczenia na ocenę zakłada się, że ocena oznacza na poziomie:

Bardzo dobry (5,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w znacznym stopniu przekraczają wymagany poziom

Ponad dobry (4,5) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte i w niewielkim stopniu przekraczają wymagany poziom

Dobry (4,0) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na wymaganym poziomie

Dość dobry (3,5) – zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na średnim wymaganym poziomie

Dostateczny (3,0) - zakładane efekty uczenia się zostały osiągnięte na minimalnym wymaganym poziomie

Niedostateczny (2,0) – zakładane efekty uczenia się nie zostały uzyskane

Cz. 2

Inne przydatne informacje o przedmiocie		
13. Jednostka realizująca przedmiot, adres, e-mail: Katedra i Zakład Epidemiologii WNMK, ul. Medyków 18 40-752 Katowice, epikat@sum.edu.pl		
14. Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację przedmiotu: prof. dr hab. n med. Grzegorz Brożek		
15. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji:		
16. Liczebność grup	Zgodna z uchwałą Senatu SUM	
17. Materiały do zajęć	Prezentacje multimedialne , karty pracy indywidualnej przeznaczone dla studentów	
18. Miejsce odbywania się zajęć	Sale seminaryjne/ćwiczeniowe Katedry i Zakładu Epidemiologii	
19. Miejsce i godzina konsultacji	Katedra i Zakład Epidemiologii (WNM w Katowicach); poniedziałki w godz. 13:00-14:00	
20. Efekty uczenia się		
Numer przedmiotowego efektu uczenia się	Przedmiotowe efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się zawartych w standardach
P_W01	podstawowe narzędzia informatyczne i biostatystyczne wykorzystywane w medycynie;	B.W23
P_W02	podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych;	B.W24
P_W03	zasady prowadzenia badań naukowych służących rozwojowi medycyny	B.W26
P_W04	epidemiologię zakażeń wywołanych przez wirusy, bakterie, grzyby i priony oraz zarażeń pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania;	C.W11
P_W05	patogenezę i patofizjologię zakażeń i zarażeń oraz wpływ czynników patogennych, takich jak wirusy, bakterie, grzyby, priony i pasożyty, na organizm człowieka i populację, w tym sposoby ich oddziaływania, konsekwencje narażenia na nie oraz zasady profilaktyki;	C.W12
P_W06	konsekwencje narażenia organizmu człowieka na czynniki chemiczne i fizyczne oraz zasady profilaktyki;	C.W13
P_W07	etiologię, patogenezę, patofizjologię, drogi transmisji, postaci i profilaktykę zakażeń jatrogennych;	C.W14
P_W08	podstawowe pojęcia z zakresu toksykologii ogólnej;	C.W34
P_W09	przyczyny i konsekwencje niewłaściwego odżywiania, w tym długotrwałego niedostatecznego i nadmiernego spożywania pokarmów i stosowania niebilansowanej diety oraz zaburzenia trawienia i wchłaniania;	C.W40
P_W10	pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) oraz uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość i grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta;	D.W2
P_W11	zachowania człowieka sprzyjające utrzymaniu zdrowia i zasady motywowania pacjenta do zachowań prozdrowotnych (model zmiany Prochaski i DiClemente, wywiad motywujący);	D.W3

P_W12	podstawy medycyny opartej na dowodach;	D.W19
P_W13	zasady profilaktyki chorób występujących u dzieci, w tym badania przesiewowe, badania bilansowe i szczepienia ochronne;	E.W2
P_W14	podstawowe zagadnienia profilaktyki oraz zasady postępowania w przypadku ekspozycji zawodowej na czynniki niebezpieczne i szkodliwe;	E.W31
P_W15	zasady postępowania w przypadku podejrzenia i wykrycia choroby zakaźnej;	E.W32
P_W16	zasady postępowania w przypadku ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny;	E.W34
P_W17	zasady zachowań prozdrowotnych, podstawy profilaktyki i wczesnej wykrywalności najczęstszych chorób cywilizacyjnych oraz zasady badań przesiewowych w tych chorobach;	E.W38
P_W18	metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, mierniki i zasady monitorowania stanu zdrowia populacji, systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych;	G.W1
P_W19	uwarunkowania chorób, sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka chorób, wady i zalety badań epidemiologicznych oraz zasady wnioskowania przyczynowo- skutkowego w medycynie;	G.W2
P_W20	epidemiologię chorób zakaźnych, w tym związanych z opieką zdrowotną, i niezakaźnych, rodzaje i sposoby profilaktyki na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę i zasady nadzoru epidemiologicznego;	G.W3
P_W21	pojęcie oraz funkcje zdrowia publicznego, pojęcie, zadania i metody promocji zdrowia, pojęcie jakości w ochronie zdrowia i czynniki na nią wpływające, strukturę i organizację systemu ochrony zdrowia na poziomie krajowym i światowym, a także wpływ uwarunkowań ekonomicznych na możliwości ochrony zdrowia;	G.W4
P_W22	epidemiologię chorób nowotworowych, a w szczególności ich uwarunkowania żywieniowe, środowiskowe i inne związane ze stylem życia wpływające na ryzyko onkologiczne;	G.W21
P_U01	korzystać z medycznych baz danych oraz właściwie interpretować zawarte w nich informacje potrzebne do rozwiązywania problemów z zakresu nauk podstawowych i klinicznych;	B.U8
P_U02	dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne i posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników;	B.U9
P_U03	klasyfikować metodologię badań naukowych, w tym rozróżniać badania eksperymentalne i obserwacyjne wraz z ich podtypami, szeregować je według stopnia wiarygodności dostarczanych wyników oraz prawidłowo oceniać siłę dowodów naukowych;	B.U10
P_U04	planować i wykonywać badania naukowe oraz interpretować ich wyniki i formułować wnioski;	B.U11
P_U05	krytycznie analizować piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, i wyciągać wnioski;	D.U5
P_U06	zastosować środki ochrony indywidualnej adekwatne do sytuacji klinicznej;	E.U15
P_U07	prowadzić dokumentację medyczną pacjenta, w tym w postaci elektronicznej, zgodnie z przepisami prawa;	E.U18

P_U08	przewodzą edukację zdrowotną pacjenta, w tym edukację żywieniową dostosowaną do indywidualnych potrzeb;	E.U21
P_U09	identyfikować społeczne determinanty zdrowia, wskaźniki występowania zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz omawiać je z pacjentem i sporządzić notatkę w dokumentacji medycznej;	E.U28
P_U10	opisywać strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie oceniać i przewidywać problemy zdrowotne populacji;	G.U1
P_U11	zbierać informacje na temat uwarunkowań i obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i niezakaźnych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania	G.U2
P_U12	interpretować pozytywne i negatywne mierniki zdrowia;	G.U3
P_U13	oceniać sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i niezakaźnych w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie;	G.U4
P_U14	organizować środowisko pracy w sposób zapewniający bezpieczeństwo pacjenta i innych osób przy uwzględnieniu wpływu czynników ludzkich i zasad ergonomii;	G.U10
P_K01	wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym;	D.U4
P_K02	rozwijać i udoskonalać samoświadomość, zdolność do samorefleksji i dbałość o siebie oraz zastanawiać się z innymi osobami nad własnym sposobem komunikowania się i zachowywania;	D.U7

21. Formy i tematy zajęć		Liczba godzin
21.1. Wykłady		
Podstawy epidemiologii. Definicja, podział i zastosowania epidemiologii.		2
Pomiar w epidemiologii. Dobra praktyka epidemiologiczna.		2
Metody badań epidemiologicznych. Elementy demografii w epidemiologii.		2
Środowiskowe zagrożenia zdrowia. Czynniki biologiczne w narażeniu zawodowym.		2
Zastosowanie epidemiologii w badaniach chorób układu oddechowego.		2
21.2. Seminaria		
Epidemiologia opisowa - zalety i wady modelu badania opisowego, możliwości pozyskiwania danych do opisu sytuacji zdrowotnej wskazanej populacji z uwzględnieniem m.in. czasu, miejsca oraz innych czynników (pierwotne i wtórne dane)		2
Epidemiologia analityczna. Charakterystyka podstawowych typów badań cele, sposób realizacji i przykłady epidemiologicznego badania ekologicznego, przekrojowego, kohortowego i kliniczno-referencyjnego: zalety i ograniczenia w/w badań. Błędy w badaniach epidemiologicznych; źródła, znaczenie błędu przypadkowego i systematycznego oraz możliwości ograniczenia ich wpływu na wyniki badań.		2
Epidemiologia środowiskowa – koncepcja dziedziny i jej znaczenie dla zdrowia publicznego, możliwości oceny ryzyka zdrowotnego z wykorzystaniem wyników badań epidemiologicznych i umiejętność interpretacji poszczególnych miar ryzyka na wybranych przykładach chorób niezakaźnych (choroby układu krążenia, nowotwory, wypadki, urazy i zatrucia).		2
Epidemiologia chorób zakaźnych - podstawy prawne i wytyczne dotyczące zgłaszalności, podejrzeń i rozpoznanych chorób zakaźnych. Międzynarodowe przepisy zdrowotne (źródła informacji). Nowe zagrożenia. Nadzór epidemiologiczny.		2
Higiena i medycyna pracy – pojęcie choroby zawodowej i choroby związanej z wykonywaniem pracy, demonstracja listy chorób zawodowych, omówienie procedury rozpoznawania i zgłaszania chorób zawodowych. Higiena szkolna. Możliwości działań profilaktycznych.		2
21.3. Cwiczenia		

Koncepcje bezwarunkowej i warunkowej zależności przyczynowo-skutkowej w opisie etiopatogenezy chorób. Postulaty Henle-Koch'a i kryteria Hill'a w ocenie związków przyczynowo-skutkowych w epidemiologii. Koncepcja ryzyka i jego miary (ryzyko bezwzględne, ryzyko względne i ryzyko przypisane narażeniu). Doniesienie naukowe - poszukiwanie błędów i czynników zakłócających w doniesieniu naukowym, obliczanie miar ryzyka oraz różnicy ryzyka, praktyczna interpretacja przedziału ufności.	4
Epidemiologia opisowa – realizacja zadań praktycznych w oparciu o dane zawarte w bazach danych: HFA-Db, krajowym rejestrze nowotworów, epimeldunkach w zakresie chorób zakaźnych, bazie chorobowości hospitalizowanej NIZP-PZH. Standaryzacja współczynników opisujących stan zdrowia.	3
Epidemiologia analityczna - protokół badawczy, przygotowanie standardowego protokołu epidemiologicznego badania opisowego, przekrojowego, kohortowego, i kliniczno-referencyjnego. Interpretacja wyników badań.	3
Epidemiologia kliniczna – definicja i zadania epidemiologii klinicznej, koncepcja i ustalanie wartości należnej. Wiarygodność testów diagnostycznych, eksperymentalne badanie kliniczne, znamienność statystyczna a kliniczna wyniku.	3
Epidemiologia chorób zakaźnych - analiza sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na zakażenia szerzące się drogą krwi: wzv B, wzv C, HIV/AIDS.	3
Zakażenia szpitalne – metody badań stosowane w nadzorze epidemiologicznym zakażeń. Metody profilaktyki - standardy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z zakładach opieki zdrowotnej. Kalendarz szczepień.	3
Epidemiologia przewlekłych chorób niezakaźnych - analiza sytuacji epidemiologicznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na choroby układu krążenia, nowotwory, wypadki, urazy i zatrucia. Metody profilaktyki. Biomonitoring.	3
Higiena żywności i żywienia. Normy żywieniowe, wartości odżywcze pożywienia, jakościowa i ilościowa ocena żywienia, zatrucia i zakażenia pokarmowe	3

22. Literatura

Literatura podstawowa:

1. Beaglehole R., Bonita R., Kjellstrom T.: Podstawy epidemiologii. Wydawnictwo Instytutu Medycyny Pracy. Łódź 2002
2. Jarosz M., Rychlik E., Stoś K., Charzewska J. (red.): Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie. NIZP-PZH 2020. Pozycja dostępna na stronie: https://www.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2020/12/Normy_zywienia_2020web-1.pdf. Obowiązują wybrane rozdziały:
 - Białka str. 48-68
 - Tłuszcze str. 68-98
 - Węglowodany str. 134-148
 - Normy a suplementacja str. 414-423

Literatura uzupełniająca:

1. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2008 r.) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2022 roku, poz.1657)
2. Iwona Paradowska-Stankiewicz, Magdalena Rosińska, Bogdan Wojtyniak, Andrzej Zieliński. Epidemiologia. Od teorii do praktyki. PZWL. Warszawa 2021

23. Kryteria oceny – szczegóły

Zgodnie z zaleceniami organów kontrolujących.

Zaliczenie przedmiotu - student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

Szczegółowe kryteria zaliczenia i oceny z przedmiotu są zamieszczone w regulaminie przedmiotu.